08/02/2025

8 Φεβρουαρίου 1405: Γεννιέται ο Κωνσταντίνος ΙΑ’ Παλαιολόγος, ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου, που έπεσε ηρωικά μαχόμενος τις ορδές του σουλτάνου Μωάμεθ Β’ στις 29 Μαΐου 1453. Με τον θάνατό του έγραψε την τελευταία σελίδα της χιλιόχρονης ιστορίας της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και πέρασε στη σφαίρα του θρύλου.

Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος γεννήθηκε στις 8 Φεβρουαρίου 1405 στην Κωνσταντινούπολη. Ήταν το όγδοο από τα δέκα παιδιά του αυτοκράτορα Μανουήλ Β’ Παλαιολόγου και της Σέρβας συζύγου του Έλενας Δραγάση (Γελένα Ντράγκας στα σλαβικά).

Όταν μεγάλωσε παρέμεινε για μικρό διάστημα στην Ταυρική (σημερινή Κριμαία) και στη συνέχεια πήγε στην Πελοπόννησο, όπου με τους αδελφούς του Θωμά και Θεόδωρο ανέλαβαν τη διοίκηση του Δεσποτάτου του Μωρέος ή Μυστρά και ολοκλήρωσαν την ανάκτηση των φραγκοκρατούμενων περιοχών. Η σύγκρουση με τους δύο αδελφούς του τον ανάγκασε να επιστρέψει στην Κωνσταντινούπολη και να τεθεί στη διάθεση του αδελφού του Ιωάννη Η’ Παλαιολόγου, που βρισκόταν στο θρόνο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας μετά το θάνατο του πατέρα τους το 1425.

Αντικατέστησε για λίγο τον αδελφό του στο θρόνο, όταν ο Ιωάννης μετέβη στην Ιταλία για να λάβει μέρος στη Σύνοδο Φεράρας – Φλωρεντίας, που αποσκοπούσε στην επανένωση των εκκλησιών, μετά το Σχίσμα του 1054. Μετά την αποτυχία της Συνόδου, λόγω του ανθενωτικού κλίματος που επικρατούσε στον ορθόδοξο κόσμο, και την άφιξη του αυτοκράτορα στην Πόλη (1 Φεβρουαρίου 1440), ο Κωνσταντίνος επέστρεψε και πάλι στην Πελοπόννησο και αφιέρωσε τις προσπάθειές του στην αναδιοργάνωση του δεσποτάτου.

Μετά τον θάνατο του Ιωάννη, ο Κωνσταντίνος ανέλαβε τις τύχες της αυτοκρατορίας στις 6 Ιανουαρίου 1449, έχοντας επίγνωση της απελπιστικής πολιτικής και στρατιωτικής κατάστασης που βρισκόταν η αυτοκρατορία. Οι Οθωμανοί Τούρκοι περιέσφιγγαν όλο και περισσότερο τον κλοιό γύρω από τη Βασιλεύουσα και ο νέος σουλτάνος Μωάμεθ Β’ είχε βάλει σκοπό της ζωής του την κατάληψη της Πόλης.

Έτσι, στις 15 Απριλίου 1453 άρχισε η τρίτη πολιορκία της Κωνσταντινούπολης, που κατέληξε στην άλωσή της το πρωί της 29ης Μαΐου 1453. Ό Κωνσταντίνος προαισθανόμενος το τέλος του πήγε στην Αγία Σοφία και μετέλαβε των Αχράντων Μυστηρίων. Κατόπιν αποχαιρέτησε τους δικούς του κι έλαβε θέση μάχης με τους λιγοστούς στρατιώτες του. Αλλά από μία πύλη, την Κερκόπορτα, που λησμονήθηκε ανοιχτή, μπήκαν μέσα οι Τούρκοι και άρχισαν μια τρομερή σφαγή. Ο αυτοκράτορας πολέμησε γενναία ως απλός στρατιώτης, αλλά οι Οθωμανοί υπερείχαν συντριπτικά και ο Κωνσταντίνος έπεσε νεκρός, αφού προηγουμένως ζήτησε από κάποιο χριστιανό να τον θανατώσει.

Μετά την άλωση της Πόλης, οι κατακτητές με εντολή του Μωάμεθ αναζήτησαν το πτώμα του Κωνσταντίνου και το έθαψαν με βασιλικές τιμές, χωρίς όμως να γίνει

γνωστός ο τόπος της ταφής του. Οι υπόδουλοι πια Έλληνες δεν θέλησαν να πιστέψουν τον χαμό του Κωνσταντίνου. Τον φαντάζονταν όχι νεκρό, αλλά μαρμαρωμένο, έτοιμο να ξυπνήσει και «να κυνηγήσει πάλι τούς Τούρκους, ως την Κόκκινη Μηλιά».

Ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος δεν άφησε απογόνους, παρά τους δύο γάμους του. Την 1η Ιουλίου 1428 νυμφεύτηκε τη Μανταλένα Τόκο, κόρη του άρχοντα της Ζακύνθου Λεονάρντο Τόκο, η οποία πέθανε πάνω στη γέννα, όπως και η δεύτερη σύζυγός του Κατερίνα Γκατιλούζιο, κόρη του άρχοντα της Μυτιλήνης Ντορίνο Γκατιλούζιο, την οποία παντρεύτηκε στις 27 Ιουλίου 1441.

(Πηγή: sansimera.gr / Φωτογραφία: Άγαλμα του Κωνσταντίνου ΙΑ’ Παλαιολόγου στο Μυστρά Λακωνίας)